

Indholdsfortegnelse

Aksel N. Bak: Træk af Fløng sogns historie, 3. del	5
Marianne Germann: Ole Bendtsen – en bonde i Kraghave	39
Den daglige husholdning – Kost og beklædning 1910-1945 blandt fødte eller tilflyttede Taastrupborgere	51
Bondrup Hansen: Barndoms minder fra Stærkinde, Reerslev og Hedehusene	81
Høje-Taastrup Kommunes Lokalhistoriske Arkiv, Årsberetning 1984	99
Historisk Samfund for Høje-Taastrup Kommune, Årsberetning 1984	103

Redaktion

Jørgen Hegner Christiansen
Marianne Germann
Holger Sørensen
Hans Christian Welling

Høje-Taastrup Kommunes Lokalhistoriske Arkiv
Højgårdstøften 13
2630 Taastrup
Tlf. 02 - 52 58 03

Forsiden: Maglehøj Mølle, Stærkinde, september 1985.
Tegning: Leif Nielsen.

ISSN 0900-2596

Træk af Fløng sogns historie 3. del

Af Aksel N. Bak

125 lærere har virket ved Fløng skole

Kirken var med fra starten

Drenge og piger i en 8. kl.: En god lærer skal kunne både pjatte og være alvorlig, være bestemt, kunne lytte og lære fra sig samt være i harmoni med sig selv. (Pol. 20/12 84).

„Skolen er kirkens datter”, sagde Petrus Damiano (1007-72), kirkelærer i Ravenna, Italien. Det kom især til at gælde for latinskolerne. Men også på vor folkeskole har kirken haft indflydelse. Således var helt op til 1933 sognepræsten født formand for skolekommissionen. I dag er skolen helt adskilt fra kirken. Datteren er blevet voksen.

Et stort flertal af Fløng skoles elever ønsker stadig juelaflutning i kirken på kalenderårets sidste skoledag.

Analfabetismen skulle udryddes

I begyndelsen af 1700-tallet kunne en bonde som regel ikke skrive sit eget navn på et fæstebrev. Hed han f.eks. Morten Hansen, tegnede han et stort M.H.S., og hvad der stod i fæstebrevet, kunne han oftest ikke læse.

Noget måtte der gøres. Derfor oprettede Frederik IV (1699-1730) fra 1721 i løbet af få år ialt 240 såkaldte rytterskoler. Dog ingen i Fløng. Der byggedes 20 skoler i hvert af landets 12 ryttergodser. Disse godser hørte under kronen og var hjemsted for det danske rytteri. Det var velbyggede skoler, men de var kun en dråbe i havet, når det gjaldt om at udrydde analfabetismen i Danmark.

Konfirmationens indførelse i 1736, hvorefter de unge skulle lære Luthers lille katekismus, nødvendiggjorde en bedre undervisning. Men først med Christian VI's anordning af 1739 kom der for alvor skub i udviklingen. Den påbød bl.a., at skolestuen skulle være så stor, at alle børnene „deri bequemelig kan rummes”, og ved et lavt skillerum skulle pigerne sidde adskilt fra drengene. Der skulle undervises i fire fag: læsning, skrivning, regning og religion.

Et stort problem viste sig dog meget hurtigt. Det var meget svært at få bønderne til at sende deres børn regelmæssigt i skole. Bønderne var for umodne til et sådant fremskridt. De var også stærkt forarmede og fandt det urimeligt, at de skulle undvære børnenes nødvendige arbejdskraft.

Degne blev lærere

Initiativtageren til skolebyggeriet i Fløng sogn var pastor Albert Schytte. I første omgang skulle de største lodsejere betale det nye skolehus, men de kunne senere få dækket deres udgifter ved at pålignे bønderne højere skatter. Største lodsejere i Marbjerg var Kjøbenhavns Magistrat og det store Bistrup gods ved Roskilde, der lå, hvor det nuværende Sct. Hans Hospital ligger. De to tilsammen ejede det meste af landsbyen. Soderup ejedes af Roskilde Domkirke. Og bortset fra Mensalgården samt nogle få huse ejedes Fløng landsby af herregården Catrinebjerg ved Sengeløse.

Fløngs første skole stod færdig i 1742, og som lærer benyttede man til at begynde med den stedlige degn. En degn var en præstemedhjælper, og som oftest var det studenter fra Roskilde Katedralskole, som fik degnejobbet. Vi kender navnene på tre degne i Fløng fra før 1742: *Jens Lauritsen*, der begyndte som „substitut” (vikar) og endte som degn. Han døde 1695 og efterfulgtes af *Jens Nielsen Campstrup* (1695-1728), hvorefter *Niels Hansen* blev ansat. Disse degne underviste ungdommen i kirken i faget kristendom.

Det var naturligt, at Niels Hansen også blev lærer i den nye skole, der kun bestod af en stue tilbygget nordgavlen af degneboligen. Her virkede han til sin død i 1748. Han var student fra Roskilde og blev altså den første lærer ved Fløng skole.

Der var på den tid nogen debat om, hvilken uddannelse degnene og dermed lærerne burde have. Nogle mente, at studenter ofte var dovne, liderlige og fordrukne, så de mere forargede end opbyggede. I stedet burde der ansættes nogle dygtige håndværkere. Biskop Hersleb mente dog, det var synd for de fattige studenter, hvis de ikke kunne tjene lidt til deres studier ved at være degne - et job, der bestemt ikke var nogen guldgrube (Morten Bredsdorff: *Læsestykker til den danske folkeskoles historie*, 1959).

Poul Høy, degn og lærer i Fløng 1748-64, var også student fra Roskilde. Ved hans afsked skrev domprovst Schultz, at Peter Høy altid havde været et slet menneske.

Peter Hanning (1764-1804), student fra Kristianssand i Norge, skrev digte og interesserede sig meget for sin skolegerning. Bl.a. fik han anskaffet bøger til eleverne. Efter reformationen blev det almindeligt, at bisperne foretog såkaldte visitatsrejser for at inspicere kirker og skoler. I 1801 skrev biskop Balle, at Hannings elever svarede fermt, med forstand, og viste god indsigt. 22 bøger uddeltes som flidspræmier. - Da Hanning 3 år senere tog sin afsked, var han 78 år.

Den såkaldte udskiftning foregik i Fløng i 1797. Før den tid havde bønderne dyrket jorden i fællesskab, men nu fik hver bonde sit eget stykke jord. Den dygtige landmand, som var blevet holdt tilbage ved jordfællesskabet, fik derved en spore til

forøget virke. - I 1797 har læreren i Fløng antagelig fået tildelt en jordlod.

Georg Fleischer (1804-16). Ved lov af 29/7 1814 blev degnestillingen afskaffet. Georg Fleischer blev således den første egentlige folkeskolelærer i Fløng. Han var præstesøn fra Norge med studentereksamen som uddannelse. Hans far forflyttedes senere til Ballerup-Maaløv pastorat på Sjælland. Når Georg Fleischer nævnes med titel, anføres kirkesangerstillingen først. Den har sikkert i de nærmeste årtier efter 1814 været regnet for den vigtigste.

Biskop Balle skriver efter en visitats i Fløng 1807 bl.a.: „Kirkesanger og Skoleholder Fleischer har længe været svage-lig. Han kunne derfor ikke møde til Sang og Catechisation i Kirken. I Skolen formærkedes hans Bryst at være angrebet, og hans Tone hælder til at være falsk. De flittige Børn svarede med godt Begreb og skikkelig Færdighed. Jeg tilønsker den velsindede og tro Lærer, Kirkesanger Fleischer, forøget Helbred og Kraft til desto større Velsignelse for sit Arbejde”. - Den 7. november 1816 døde Georg Fleischer af tuberkulose, kun 38 år gammel. Efter hans død får Fløng skole en hårdt tiltrængt udvidelse og modernisering.

I 1809 oprettedes skolekommission i Hvedstrup-Fløng. Den holdt møde hver måned og tog sig af selv de mindste detaljer. F.eks.: Eleverne brugte dengang små skifertavler, som de skrev på med en griffel af lidt blødere skifer. Skolekommissionen henstillede da i 1810, at lærerne i stedet for hele tavler købte tavlestumper, da tavlerne jo alligevel gik i stykker. - Fra 1809 indførtes helårsundervisning. Tidligere undervistes kun i sommertiden.

Som blandt præsterne er der også blandt lærerne enkelte, som lyser op blandt kollegerne. En sådan lysende stjerne var *Johan Frederik Robertson* (1816-37).

Danske skolereformer har for vane at fremstå i økonomisk vanskelige tider. 1814-loven var ingen undtagelse. Statskassen var tom. For at spare penge og for at udnytte det sidste skrig inden for undervisningsteknikken indførtes *den indbyrdes undervisning* under mottoet

En lærer for tusinde børn

Denne nye metode holdt sit indtog i Fløng med lærer Robertson. Fra sit kateder dirigerede han med sin signalføjte et hold af de ældste elever, der ved utallige gentagelser søgte at bibringe grupper af yngre elever de mest elementære kundskaber. Et system af tabeller var hængt op på væggene, og man læste „op ad vægge, ned ad stolper”. Læreren førte omhyggelig bog over de enkelte gruppers fremskridt.

Robertson gik energisk ind for alt dette nye. Han var lærersøn fra Amager, og interessen for pædagogikken var blevet indpodet ham hjemmefra. Pastor Viktor Hjort i Tårnby, senere biskop i Ribe, havde holdt ham til bogen, og han dimitteredes fra Jonstrup seminarium i 1809.

Før Robertson kom til Fløng, var han som lærer i Ringsted blevet stærkt påvirket af den derværende sognepræst Hans Mønster (1773-1830), senere bisp i Århus. Mønster, der var en af landets ypperste forkæmpere for den indbyrdes undervisning, udgav i årene 1821-28 sammen med Joseph Abrahamsen et nøgleværk i tre bind: „Om den indbyrdes undervisnings væsen og værd”. Desuden udarbejdede han i 1822 de tabeller, som skulle bruges i den daglige undervisning. Den nye undervisningsform stammede fra de nordengelske bomulds- og kul-egne, hvor den stadig voksende industrialisering og dermed følgende proletarisering havde skabt umådelige vanskeligheder for selv den tarveligste undervisning.

Som nævnt var der netop før Robertsons ansættelse blevet ofret mange penge på en udvidelse og restaurering af Fløng skole. Ikke mærkeligt, at det tog ham elleve år at overbevise sogneboerne om, at dette flunkende skolelokale aldeles ikke egnede sig til tidssvarende undervisningsformer. Der skulle et langt større lokale til. Først i 1827 fik han sit ønske om skoleudvidelse opfyldt. Samme år indførtes et nyt fag, gymnastik, som - når vejret tillod det - udførtes på gadepladsen midt i byen.

Selv om Robertson kom til at udøve sin manddomsgerning i „den sorte skoles” allerværste blomstringstid, ødelagde han hverken sit eget eller sin skoles renommé. Egnens præster

beundrede ham for hans brændende nidkærhed og fine menneskelige egenskaber. Især vandt han pastor Sophus Zahles hjerte.

Døden hænger

I 1837 rystedes de to sogne af tre dybt tragiske dødsfald. Fastelavnssøndag døde fru Wilhelmine Zahle i Hvedstrup præstegård, og syv uger senere afgik pastor Sophus Zahle ved døden samme sted (se 2. del side 14). Det tredje dødsfald indtraf en af de første dage i juni. Lærer Robertson blev pludselig revet bort og efterlod sig hustru og tre mindreårige børn. Robertson blev kun 50 år, og dødsfaldet kom som et chok for sognets beboere.

Sophus Zahles efterfølger, Lorentz Lorck, holdt mindetalen i Fløng kirke, der slet ikke kunne rumme det store følge. Beboerne bad om, at talen måtte blive trykt, og den var i de følgende år kær læsning for Robertsons mange gode venner i sognet.

Pastor Lorck indleder sådan (nudansk):

„Ind i denne helligdom, som du i 21 år betrødte, har vi bragt dig for sidste gang. Ikke mere skal din stemme lyde inden for disse mure. Ikke mere skal vi se dit fromme, altid - selv i døden - venlige åsyn. Ikke mere skal vi se dig som fader blandt den ungdom, som hang med kærlig trofasthed ved dig”.

Om Robertsons lærergerning siger pastor Lorck:

„Han var i denne stilling netop, som det bør sig en skolelærer at være - mild og sagtmodig, kærlig og retfærdig, tålmodig og fattelig. Aldrig tog han utilladelige gaver eller lukkede øjet for ret. Aldrig lod han sig lede af personsanseelse, så han skånede den formuendes barn, mens han tugtede den fattiges. Ved mildhed og sagtmodighed vandt han de ham betroede børns hjerter, lærte dem at elske skolen; at indse, at det var til deres egen gavn, at de lærte noget. Og deres øre lyttede begærligt til hans tale. - Jeg tør uden fornærmelse mod andre fra dette sted udsige - overensstemmende med hans foresattes dom - at hans skole var en af de såre fortrinlige.

Som han var mod sognets børn, så var han og mod dets ældre beboere i en lang række år. Erkendt trofasthed og redelighed havde åbnet ham hver gård, hvert hus i sognet. Han var eder, mine elskede sognemænd, en trofast ven, der hjalp med

råd og dåd, hvor han kunne; der græd med de grædende og var glad med de glade. Retskaffenhed, forstand, blidhed i omgang gjorde ham såre kær for eder.

Robertson har intet efterladt sig af denne verdens gods, for han samlede aldrig på de skatte, som møl og rust fortærer. Lærernes kår er ikke sådan, at der kan blive noget tilovers fra det daglige brød. Det betyder, at hans værdige enke og børn må drage fra deres embedsbolig gennem 21 år. Men Fløng menighedsråd har allerede besluttet at berede den forladte kone en beskedent bolig iblandt os. Det er den bedste mindesten, vi kan oprejse for hendes afdøde mand.

Manden høit — taler lydeligt til hans Koes. Ikke lang var den Tid, i hvilken det forundtes mig, at vlrke i denne Menighed ved hans Elde — og det har været mig en saare tung Pligt i det korte Tidrum, jeg har været hos Eder, at maatte sige det sidste Leveord baade til min høierværdige Formand, min, som Ederes Ven, som og til hans trofaste Robertson; ja i hvilket Forhold stode ikke disse to retsfindige Mænd til hverandre? hvor inderlig nær tog ikke Robertson sig Zahles Død? Nu ere de samlede her, hvor der er ingen Adskillelse meer! — O! men, selv i det korte Tidrum, jeg levede med ham — hvor mange Beviser har jeg ikke seet og modtaget paa hans adle, tjenstfærdige, forstandige Hjerte — og derfor er det med et dybt bevæget Sind, at jeg idag fremskammer Ordet ved hans Kiste.

Et uddrag af pastor Lorentz Lorcks ligtale over J. Robertson, trykt hos Bianco Luno & Schneider, Kjøbenhavn.

Lorentz Lorcks ligtale kan læses i sin helhed i Aksel N. Bak: „En lysende lærerpersonlighed fra 1814”. (Artikel i „Af landsbyskolens saga”, Universitetsforlaget i Aarhus 1954, side 68-73).

Enkesædet blev bygget og blev siden kaldt „Robertsons hus”. Hertil flyttede Robertsons enke Sophie Magdalene med sine tre børn, to sønner og en datter. Ægteparrets ældste barn, Frantz, var død som 18-årig af brystsyge, og de to andre sønner faldt begge i treårskrigen, Victor i 1848 og Hans i 1850 (se 1. del side 32 og 33). Hans var i felten blevet forlovet med Catrine Marie Christensen, en skipperdatter fra Nordborg på Als. Hun fødte ham en søn, som fik faderens navn Hans Nicolaj Robertson. Hans Nicolaj var maler og boede hele sit liv i Fløng.

Efter Sophie Magdalenes død blev „Robertsons hus” indrettet til privat pøgeskole, dvs. forskole for de yngste elever. Som sådan fungerede det fra 1885-1909, da den nye forskole stod færdig. Huset blev nedrevet 1970, idet det ikke blev fundet bevaringsværdigt. Det lå på Fløng Byvej lige oven for den nuværende vejlukning.

Robertsons hus, opført 1837-38, nedrevet 1970.

Læreren hænges ud i avisen

Søren Peter Olsen (1837-75). Det siger sig selv, at med Robertsons format som lærer var det svært at følge efter. Søren Peter Olsen, født 1804, var dimitteret fra Jonstrup med karakteren „duelig”. Gennem de første 25 år af sit lange virke i Fløng led han mange nederlag, både personlige og faglige.

Lærer Olsens værste plageånd var politikerne, samfundsreviseren og lægprædikanten Ludvig Mortensen, Marbjerg. Som omtalt i 2. del s. 16-17 gjorde han også af og til livet surt for pastor Lorentz Lorck. Ludvig Mortensen var meget kontroversiel og for sin tid særdeles velformuleret. Hans verbale piskeslag følte sviende.

I 1851 skriver Ludvig Mortensen en lang artikel i „Almuevennen” under overskriften „Skolevæsen på landet”: „Nogle steder går det fremad, andre steder tilbage. F.eks. i Fløng. Her var der for 14-15 år siden en lærer Robertson, hvis varme interesse for skolen og dens elever stadig lever lyst i mindet”.

Lærer Olsen svarer fortørnet, at gennemsnits-karaktererne ved hans årsprøver er lige så gode som i Robertsons tid. - „Javel”, svarer Ludvig Mortensen, „men stilstand ikke fremgang. Det er tilbagegang!”

Pennefejden om skolen fortsætter i samme stil indtil efteråret 1852, hvor Ludvig Mortensen skifter tema. Der havde været et afgørende folketingsvalg i august, hvor mange fine kendte navne (Grundtvig, Krieger, Fenger, Bardenfleth, Blixen Finecke m.fl.) afløses af ukendte folk med sen-navne, fortrinsvis gårdmænd. En af disse sidste, gårdejer Hans Nielsen, Dåstrup, falder ikke i Ludvig Mortensens smag.

Ludvig Mortensen skriver, at lærer Olsen havde været stillet for en kras aristokrat, Hans Nielsen i Dåstrup, som i 1848 og 49 (grundlovsåret) rendte i øster og vester for at hverve stemmer, men som dengang ikke opnåede andre end sin egen.

Ludvig Mortensen siger videre, at lærer Olsens taler ikke er en pibe tobak værd. De er som hans skolehold: begge dele trænger til al den ros, de kan få. Det ville være bedre, om lærer Olsen underviste sognets børn med sagtmodighed og kærlighed i den kristne religion i stedet for at befatte sig med politik.

Der går rygter om, at lærer Olsen i skolen bruger slag og slemme ord, hvad der jo bare gør eleverne rå og forhædede, slutter Ludvig Mortensen.

Lærer Olsen forsvare sig, og så kommer der en ny salve i bladet, underskrevet af otte mænd fra Marbjerg. Skolens rengøring sorterede dengang under læreren, og de otte hævder, at lærer Olsen kun gør rent på den ene side af bænken, mens skidtet endnu hænger på den anden. Og så spørger de: „Har lærer Olsen afpasset sin undervisning efter børnenes fatteevne og gemyt? Har han mon ikke i stedet brugt skældsord og ørefigen? Mon ikke lærer Olsen skulle holde sig til sin jordlod og i sin fritid bestræbe sig på at udvikle sine kundskaber i stedet for at drive politik? Mon så ikke hans skole havde været meget bedre?”

Galt var det også, at lærer Olsen ved sin tiltræden havde lovet, at der for fremtiden ikke skulle blive større udgifter til skolen. Det havde jo slet ikke holdt stik. Især havde der været helt urimelige bekostninger på den famøse brønd, som forsynede både skolen og nabogården med vand (se billedet af vandposten 1. del side 20). Desuden var både lærerbolig og udhus blevet ombygget!

Brosten gennem vinduet

Og så følger det store brag om natten d. 27. september samme år. En brosten bliver kastet ind gennem lærerens vindue uden dog at forvolde personskade. Søren Peter Olsen sender næste morgen følgende brev til sogneforstander (borgmester) Lorentz Lorck:

„Deres velærværdighed! I nat blev med megen kraft kastet en ordentlig brosten ind gennem et vindue hos mig ved siden af soveværelset, hvorind den formentlig var betænkt at skulle være for at træffe os i sengen. Jeg vågnede ved bulderet, men kunne ikke se nogen fra vinduet. Både mit og min families liv er i fare. Derfor beder jeg sogneforstanderskabet om, at der i nat og fremefter bliver sat vagt ved min bolig. Min kone er i en elendig og højst farlig tilstand. Hvad der videre skal ske, må stå i Guds hånd. Ærbødigt, Søren Peter Olsen”.

Et par dage senere beder lærer Olsen om, at der må blive sat skodder for lærerboligens vest-vinduer. Det tyder på, at der ikke er blevet sendt nattevagt til skolen.

Søren Peter Olsen fandt heller ikke større sympati hos sin øverste foresatte, biskop J. P. Mynster, der besøgte Fløng skole i 1850. Han skriver: „Læreren Søren Peter Olsen synes at beskæftige sig med mange Ting: et større Landbrug, som han har lejet, Politik m.m. Han er derfor confus, og hans Katekisation er ringe”.

Med årene faldt der mere ro om Fløng skole og dens lærer. En ny generation var vokset op. Mindet om den dygtige og elskede Johan Frederik Robertson var blegnet lidt. En jævn og duelig lærer som Søren Peter Olsen kunne igen begå sig.

Da han havde passeret de 60, var han blevet så gigtsvag, at han kun kunne sidde i en stol. Derfor måtte han have hjælpelærer. Det blev sønnen Carl Olsen, der senere fik embede i Ågerup (en anden søn Sophus blev dyrlæge i Soderup). De sidste år før sin død i 1875 fik han sin senere efterfølger C. F. Lynge som hjælpelærer.

Fra streng til lidt slappere disciplin

Christian Ferdinand Lynge (1876-1903) var lærersøn fra Jylland. Efter seminarietiden var han huslærer på Østrupgård og blev derefter som nævnt hjælpelærer for Søren Olsen. Han var 31 år, da han i 1876 blev kaldet til lærer i Fløng. Fløngs afdøde lokalhistoriker, Hans Ole Hansen, „Toftegård”, Soderup, karakteriserer Christian Lynge således: „Han var en lærer af den gamle skole, der ofte anvendte mere legemlige end åndelige kræfter til at indprente kundskaber i børnene”.

Når dette er sagt skal også nævnes, at lærer Lynge ikke var bange for at betræde uprøvede pædagogiske stier. I hans tid blev flere nye undervisningsmidler taget i brug, f.eks. anskuelsses-billedtavler. Chr. Hansens berømte regnebog blev formentlig suppleret med Matzens Hovedregningsopgaver, og N. C. Roms Geografi for Borger- og Almueskoler, 80-ernes og 90-ernes bestseller, er givet også blevet anskaffet. Den var meget billig.

Lærer Lyngge havde utvivlsomt en stor del af æren for, at der i 1898 opførtes en ny og moderne skolebygning til afløsning af den gamle bygning fra Robertsons tid. Mens byggeriet stod på, holdtes skole i „Doktorhuset”, der lå, hvor ejendommen Fløng Byvej 2 nu ligger. Den nye skole fra 1898 er den bygning, der senere blev kaldt „Den gamle Hovedskole”, og som i dag (1984) hedder „Sognets Hus”.

Christian Lyngge. (Retoucheret gengivelse fra et gammelt skolebillede, ca. 1880).

Hans Lund

Hans Enevold Lund (1903-36) havde været lærer i Stilling mellem Århus og Skanderborg, før han kom til Fløng. Han var en livsglad, udadvendt natur, var ivrig jæger og en udpræget selskabsmand, der fik mangt et muntert spil kort med gode venner og naboer i Fløng. Hans Ole Hansen, der satte stor pris på ham, giver ham følgende gode omtale:

„For de børn, som gik i skole i 1903, betød hans ansættelse en stor forandring. Måske slappedes disciplinen en smule. Til gengæld blev forholdet mellem lærer og elever mere tillidsfuldt. Ingen lærer kan dog gøre alle tilpas, og op gennem årene kom også lærer Lund ud for kritik - et forhold, der dog næppe forstyrrede hans medfødte jyske sindsro synderligt”.

Hans Lund var både kirkeværge, kirkesanger og organist.

Han var desuden i mange år sekretær i sognerådet og 1917-20 sognerådsformand. Han skrev flere små lystspil, bl.a. „Lykke-Per” (se 2. del s. 28-29), der blev opført med succes af amatører på forsamlingshusets scene. Han tog sin afsked som 66-årig og boede derefter til sin død i 1939 i Ny Fløng.

Hans Lund drev lidt landbrug på den 4 tdr. land store skolelod vest for skolen. Loddens nordgrænse var en linie i forlængelse af den nordre kirkegårdsmur ud mod vest til Marbjerg skel, hvor nu skolens idrætsanlæg ender (1984). Grænse mod syd: Fløng Byvej. Her havde han have, græssende får, høns og bier. Men allerede i 20-erne blev der her indrettet boldbaner.

Hans Lunds regnskabsbog er bevaret. Heraf fremgår, at hans årsløn i 1909 var 1.620 kr., der i købekraft svarer til 55.800 1984-kroner (oplyser Danmarks Statistik). Til sammenligning kan nævnes, at en lærers begyndelsesløn 1/10 1984 var 148.258 kr. (oplyser Høje-Taastrup kommune). Andre indtægter: tjenestebolig med have og brændsel 330 kr., et tillæg på 600 kr. samt løn som sognerådssekretær og som kirkeværge + renter 300 kr. Ialt 2.850 kr. Minus skat 75 kr. bliver det 2.775 kr., og det tal indføres på hans selvangivelse. Hans opgivne formue er 4.000 kr. (kapital 3.000 kr. + aktier 500 kr. + hest og vogn 500 kr.). Fra 1918-25 ejede Hans Lund „Østergård”, Marbjerg (Soderupvej 15).

Et tragisk dødsfald og et ufrivilligt farvel

Jens Erik Alfred Henriksen fra Bornholm blev andenlærer i Fløng 1929 og afløste Eilert Halved, der virkede som andenlærer 1917-28, og som derefter blev førstelærer i Høje-Taastrup. Erik Henriksen var førstelærer i Fløng 1936-48. Han gik med liv og interesse op i sin skolegerning, følte den som et virkeligt kald. Han beklædte adskillige tillidsposter i sognet, var bl.a. medlem af menighedsrådet og en foregangsmand inden for idrætten. Også kollegerne satte ham højt og valgte ham til formand for Roskildeegnens lærerkreds.

Erik Henriksen døde pludseligt om aftenen d. 9. juni 1948,

dagen efter sin 44-års fødselsdag. Han blev syg under en sølvbryllupsfest hos sognefoged Johs. Henriksen og førtes i ambulance til Roskilde sygehus, men døde kort efter ankomsten. Det pludselige dødsfald, der havde revet en livskraftig, dygtig og meget afholdt lærer bort, gjorde overalt på egnen det dybeste indtryk. Han efterlod sig hustruen Agnete samt en søn på 15 og en datter på 2 år.

Begravelsen blev den største i Fløng sogns historie. Flere hundrede mennesker måtte stå uden for kirken. Medlemmer fra Idrætsforeningen Fløng og spejderne stod æresvagt.

Erik Henriksen

Peter Rossen

Peter Rossen (1948-57), der var født i 1908, kom til Fløng fra Gl. Holte og var en begavet og dygtig lærer. Han var en mester i det danske sprog og særdeles musikalsk. Desuden venlig og hjælpsom og med megen sans for humor. Ofte iblandet et stænk af ironi. Foruden som førstelærer ved Fløng skole virkede han som kirkebylærer (førte kirkebog m.m.) og kirkesanger ved Fløng kirke.

Peter Rossen førte en sej kamp for at få skolen udbygget i takt med det stigende børnetal. Men efter færdiggørelsen af „De

gamles Hjem” (senere kaldet „Flønghjemmet”) i 1952 var der i de første år ikke råd til at gå i gang med skolebyggeri.

I 1955 skriver Peter Rossen i embedsbogen: „Elevtallet vokser. Skolen er i 1954 blevet 6-klasset, men står i den situation nu at være landets eneste 6-klassede skole med kun 4 lærerkræfter og kun 3 klasselokaler. Dertil kommer, at der - trods 6 ganges opslag af det ledige lærerindeembede i tiden sommeren 1954 til april 1955 - ikke har meldt sig nogen ansøger. Skolen har derfor måttet klare sig med skiftende vikarer, en ny ca. hver 3. måned”.

Med brøndmester Marius Rasmussen som ny sognerådsformand i 1954 kom der endelig skub i byggeplanerne, og i 1957 stod første del af den nye skole færdig. Men Peter Rossen kom ikke til at høste frugterne af sin kamp. Da Fløng skole i 1957 overgik fra landsbyordnet til købstadordnet skolevæsen, bevilgede myndighederne i Fløng Peter Rossen afsked med ventepenge og antog en udensogns lærer som skoleinspektør. Peter Rossen flyttede 1960 til landsbyen Langø på det vestlige Lolland og virkede derefter 1961-70 som overlærer ved Byskolen i Nakskov. Peter Rossen måtte tage sin afsked som 62-årig på grund af svigtende helbred, og han døde 17. marts 1976.

Udviklingen i Fløng tager fart

Jørgen Borglykke (1957-81) blev den skoleleder, der sammen med sognerådet kom til at fuldføre skolebyggeriet i Fløng. Og ikke nok med det. Han fik som sognerådsmedlem og i sidste periode inden kommunesammenlægningen som sognerådsformand også stor indflydelse på udbygningen af selve Fløngområdet. Dette sidste vil blive taget op i et senere kapitel.

Jørgen Borglykke havde en god og alsidig baggrund. Han fuldendte sin skolegang i en 4-klasset landsbyskole, Sønderup i Boeslunde sogn nær Skælskør. De to sidste år før konfirmationen var han ude at tjene, og først efter at have været i murerlære i 4 år kom han på Skårup seminarium, hvorfra han tog lærereksamen i 1943, 23 år gammel.

Efter at have virket 4 år i Frederikssund og 5 år i Lille Næstved blev Jørgen Borglykke undervisningskonsulent i

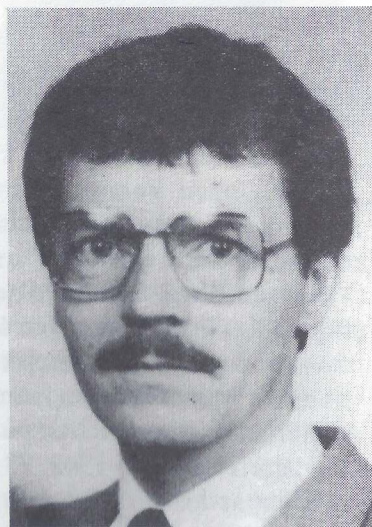
Forsvarets velfærdstjeneste og i 1953 lærer i Brøndbyerne, indtil han 1957 blev kaldet til skoleinspektør-embedet i Fløng. Fagligt var han særdeles veludrustet, havde udmærkelse til lærereksamen, faglærereksamen i dansk og sløjd samt årskursus i historie, litteratur, engelsk, fransk og psykologi. Var i en årrække beskikket censor i dansk. Desuden velkvalificeret med hensyn til det administrative efter at have været formand for fælleslærerrådene i Herlufsholm og Brøndbyerne, aftenskoleleder i Herlufsholm og med værdifulde erfaringer fra Forsvarets velfærdstjeneste.

At Jørgen Borglykkes virke i Fløng var højt påskønnet, så ved hans afsked i 1981, hvor han modtog stor og enstemmig hyldest fra både skolemyndigheder, forældre, lærerkolleger og elever. Fløng skole var i hans embedstid vokset til på et tidspunkt at være den største i Høje-Taastrup kommune med næsten 1.000 elever og 65 lærere.

Per Vagn Hansen (1981-) er født i København 1940, har gået i skole i Islev, blev student fra Schneekloths gymnasium 1960 og tog lærereksamen fra N. Zahles seminarium 1965 efter at have været 2 år ved flyvevåbnets kontrol- og varslingstjene-

Jørgen Borglykke

Per Vagn Hansen

ste. Efter 11 år på Valhøj skole i Rødovre og 5 år som viceskoleinspektør på Roholmskolen i Albertslund ansattes han 1981 som skoleinspektør i Fløng. Per Hansen var 1977-81 beskikket censor for undervisningsministeriet i regning/matematik.

Om det dalende elevtal ved Fløng skole i 1984 siger Per Hansen: „Den væsentligste opgave for skolenævn, skoleleder og lærerråd i denne forbindelse bliver at overbevise politikerne om, at dette ikke automatisk betyder faldende bevillinger til skolen. Tværtimod bør det faldende elevtal udnyttes fordelagtigt til at skabe en endnu bedre skolegang for vore elever, hvis ressourcerne - såvel de økonomiske som de personalemæssige - i det væsentlige fastholdes. Det vil være en fornuftig investering for fremtiden at give skolen muligheder for gennem pædagogisk udviklingsarbejde at kunne leve op til de ændrede krav, som informations- og servicesamfundet vil stille os fremover.

- Man har bedt mig give et bud på, hvordan Fløng skole er år 2000. Den vil fortsat være en moderne og veludstyret skole, hvor klasselokalerne i dens ældre del vil være ombygget og udvidet i takt med behovet for varierende undervisningsaktiviteter.

- Vi vil have en 10-årig enhedsskole, hvor bl.a. fagene dansk og matematik vil være styrket timetalsmæssigt, alle elever undervises i datalære, og datamaskinstøttet undervisning benyttes i mange fag. Den fag- og lektionsopdelte skoledag, som vi kender i dag, er afløst af mere fleksible ordninger. Indskoling, dvs. bh.kl.-2.kl., vil have fuldt udbygget 2-lærerordning, og på 8.-10. klassetrin vil dele- eller 2-lærerordninger være udbygget”, slutter Per Hansen.

Fortegnelse over samtlige lærere ved Fløng skole 1742-1984

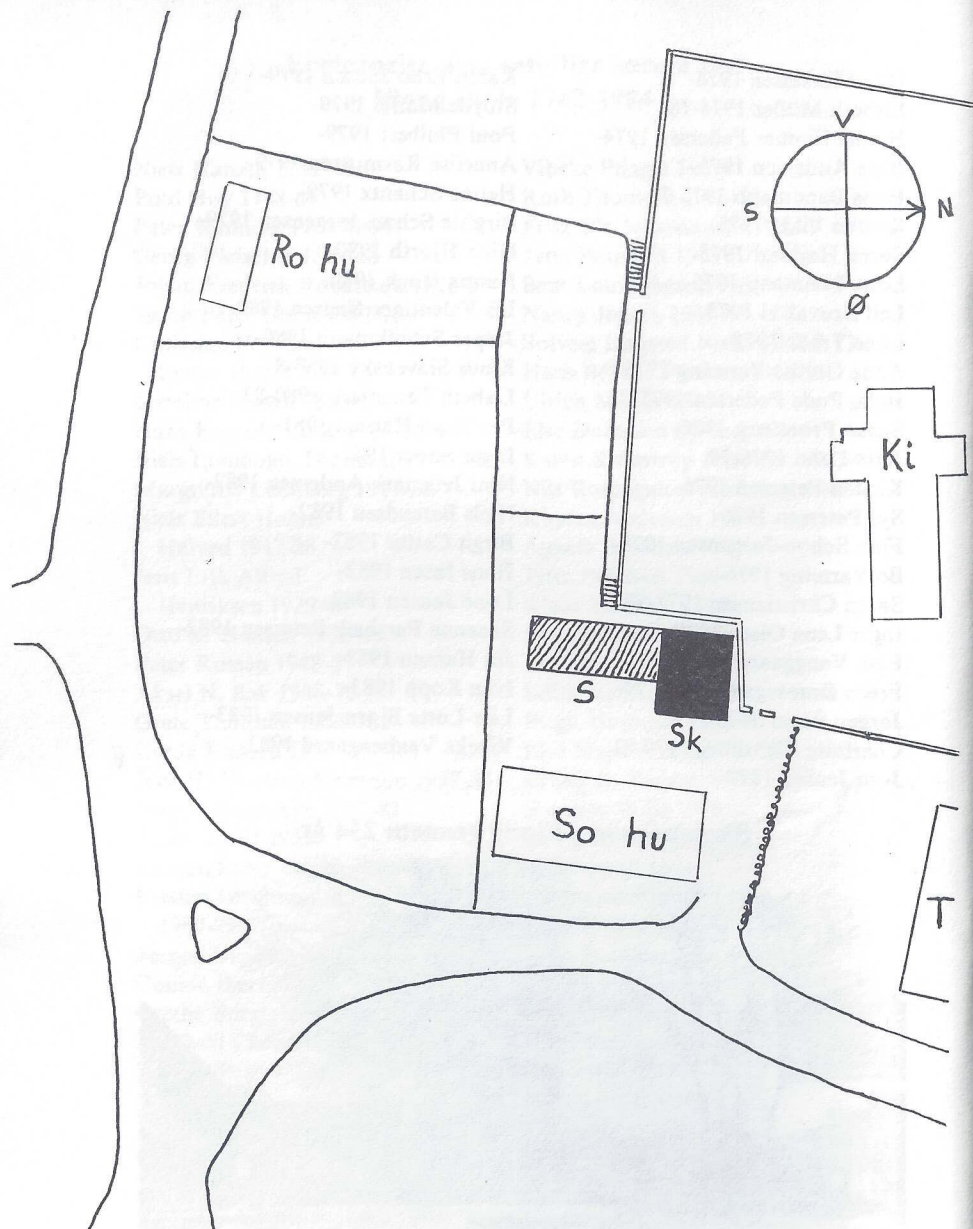
Niels Hansen 1742-48	Vibeke Pangel 1963-
Poul Høy 1748-64	Ruth Thomsen 1963-79
Peter Hanning 1764-1804	Fritz Ole Jensenius 1964-
Georg Fleischer 1804-16	Jytte Bomholt 1965-67
Johan Frederik Robertson 1816-37	Bent Louis Jensen 1965-69
Søren Peter Olsen 1837-75	Nancy Jensen 1965-68
Christian Ferdinand	Solveig Høgsted Nielsen 1965-73
Lynge 1876-1903	Hans Bekker Poulsen 1965-73
Caroline Jensen 1885-1917	Ulrich Møller 1967-
Hans Enevold Lund 1903-36	Else Dalmann Olsen 1967-
Niels Lomholdt Thomsen 1915-16	Karen Svenstrup Pedersen 1967-68
Margrethe Lundberg 1917-56	Nils Rosengaard-Andersen 1967-
Niels Eilert Holme	Kirsten Andersen 1969-
Halved 1917-28	Agnete Borchert 1969-
Jens Erik Alfred	Jytte Petersen 1969-
Henriksen 1929-48	Klaus Petersen 1969-
Otto K. Hansen 1936-48	Freddy Sahl 1969-78
Peter Rossen 1948-57	Lis Stub 1969-
Aksel N. Bak 1948-76	Edith Achtou 1970-73
Grete Thomsen 1955-78	Birgit Højmoser 1970-73
Gerda Hansen 1957-79	Else Maj Nielsen 1970-73
Jens H. Næstrup Sørensen 1957-80	Erling G. Nielsen 1970-
Jørgen Borglykke 1957-81	Susanne Wille 1970-
Anker Lund 1958-	Gorm Blume 1971-
Kirsten Lund 1958-	Eva Ekwall 1971-
Kirsten Ulriksen 1958-65 og	Inger Guldborg 1971-74
1967-79	og 1975-77
Jørgen Ulriksen 1958-78	Jytte Damkjær Hansen 1971-
Connie Bjerno 1959-60	Lena Bøgh Lynge 1971-
Grethe Borglykke 1960-79	Jørgen Skov 1972-
Jes Dahl Christensen 1960-	Inger Vestermarken 1972-
Kirsten Beier Christiansen 1960-67	Ingrid Bach 1973-79
og 1968-70	Ole Forchhammer 1973-
Herdis Lehmann 1960-65	Inger-Lise Palle 1973-
Gunner Thomsen 1960-79	Minna Rosholm 1973-76
Poul Erik Jensen 1961-65	Lizzi Sahl 1973-
Karen Lisbeth Steenberg 1961-72	Peter Sjødahl Andersen 1974-
Ingrid Poulsen 1962-75	Grete Binger 1974-
Tage Samuel Poulsen 1962-71	Karin Damsgaard Hansen 1974-
Inger Werborg 1962-	Jette Lundbjerg Helbro 1974-
Rud Werborg 1962-64	Gunhild Dam Larsen 1974-75

Ulla Mikkelsen 1974-	Karen Erbo Jensen 1979-
Lisbeth Müller 1974-78	Sibylle Maffei 1979-
Hanna Fischer Pedersen 1974-	Poul Philbert 1979-
Birte Andersen 1975-	Annelise Rasmussen 1979-
Hans Bandmann 1975-78	Helma Schantz 1979-
Kirsten Bilde 1975-	Birgitte Schou-Jørgensen 1979-
Søren Højlund 1975-	Gitte Hjorth 1980-
Lotte Lehmann 1975-	Nanna Høgh 1980-
Leif Szuvalski 1975-	Lis Valentiner Nielsen 1980-
Lone Trads 1975-	Jesper Scholkmann 1980-
Anne Grethe Varming 1975-	Klaus Slavensky 1980-81
Helle Pøde Pedersen 1975-83	Lisbeth Tengmark 1980-82
Susan Fromberg 1976-	Per Vagn Hansen 1981-
Jette Lund 1976-79	Inger Snoer 1981-
Kirsten Petersen 1976-	Nini Jetsmark Andersen 1982-
Sys Petersen 1976-	Niels Berendsen 1982-
Finn Schou-Jørgensen 1976-	Birgit Catter 1982-
Bo Varming 1976-	Hans Ibsen 1982-
Søren Christiansen 1977-79	Lone Jansen 1982-
Inger Lena Olsen 1978-79	Susanne Parsbæk Petersen 1982-
Finn Vanggaard 1978-	Jes Hansen 1983-
Frede Ømosegaard 1978-79	Ivan Kopp 1983-
Jørgen Bager 1979-	Lise-Lotte Bjørn Jensen 1983-
Charlotte Flensborg 1979-81	Vibeke Vaabenggaard 1983-
Jørn Jensen 1979-	

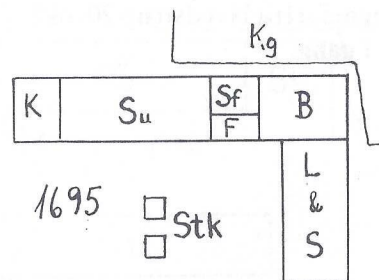
Skolebyggeri i Fløng gennem 234 år

Her på gårdspladsen mellem Sognets hus til højre og kirkegårdsindsnittet til venstre lå Fløngs første skolebygning, opført 1742. I baggrunden „Tårnkærgård” (tidligere mensalgård), Fløngs første præstebolig.

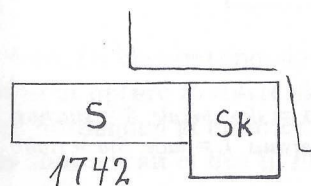

Skitse af Fløngs bykerne. Ki = kirken, opført ca. 1150. So hu = Sognets hus, opført 1898. Ro hu = Robertsons hus, opført 1837-38, nedrevet 1970. T = „Tårnkærgård”. Sk (sort) = Fløngs første skolebygning, opført 1742. S (skraveret) = stuehus til degnen; det lå der, før skolebygningen blev opført.

K = kammer, Su = stue,
Sf = skorstensfag, F = forstue,
B = bryggers, L & S = lade og stald,
Stk = stakke, Kg = kirkegård.

Oprindeligt lå her en lille gård, som i slutningen af 1600-tallet tilhørte degnen Jens Lauritsen. Da han døde i 1695, blev der udfærdiget et meget detaljeret skiftedokument, som er bevaret. Det fortæller bl.a.: Der var en besætning på 6 heste, 5 kreaturer, 8 grise og 4 gæs. På gårdspladsen stod 72 tønder korn i to stakke. Der var desuden forskellige landbrugsredskaber. I kælder og bryggers var der remedier til fremstilling af et ikke ringe kvantum øl. I storstuen fandtes gedigne møbler, en jernbilæggerovn og en himmelseng med omhæng. Kammeret i husets sydende synes efter indboet at dømme at have været både karlekammer, spisekammer og værksted. - Skitsen her og de følgende er tænkte skitser, tegnet på grundlag af de bevarede beskrivelser. Hvordan et hus som her skitseret har fungeret, kan læses i Axel Steensberg: *Dagligliv i Danmark i 17. og 18. århundrede* (1969), Bd. II s. 556.

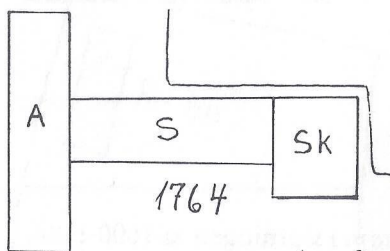

S = stuehus, Sk = skolelokale.

Af mag. A. Schyttes indberetning i 1738 fremgår, at stuehuset nu kun er på 6 fag (et fag er rummet mellem to stolper i husets længderetning. Fag-bredden kan være fra $1\frac{1}{4}$ - 2 meter). Man må leje ekstra rum i nabohuset til degnen. Han driver ikke landbrug.

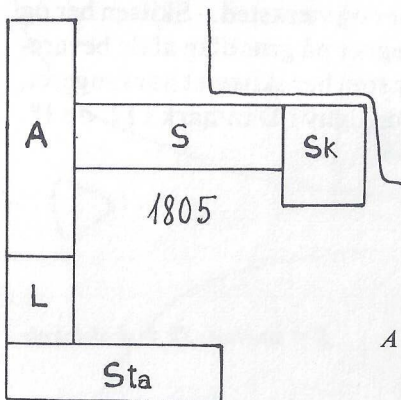
I 1741-42 tilbygges et skolelokale. Formentlig til husets

nordgavl. Af en bispevisitats-optegnelse fra Hvedstrup 20. okt. 1741 fremgår det, at byggeriet er i gang.

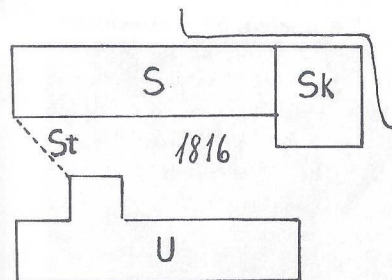
A = aftægtshus, S = stuehus, Sk = skolelokale.

Efter Niels Hansens død i 1748 overtager Poul Høy boligen. Et cirkulære fra 1752 pålægger degnene at købe deres egen bolig. Poul Høy har antagelig købt boligen og har opført sin aftægtsbolig ved sydenden af huset. I sin afståelseskontrakt 1764 betinger Poul Høy sig et 6-fags hus og 100 rigsdaler årligt.

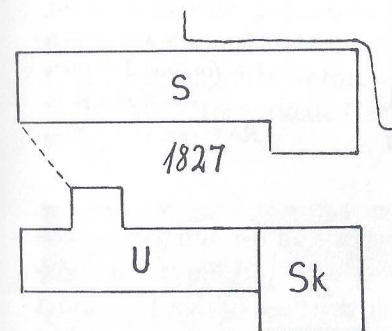
*Sk = skolelokale, S = stuehus,
A = aftægtshus, L = lade, Sta = stald.*

I 1797, mens Peter Hanning er lærer, bliver Fløng som tidligere nævnt udskiftet af fællesskabet, og antagelig bliver der da tillagt embedet en skolelod. Der opføres derfor nye udhuse. Peter Hanning bor i aftægtsboligen 1804-09. I Georg Fleischers tid ser skolen antagelig ud som vist på denne skitse.

*S = stuehus, Sk = skolelokale,
St = stakit, U = udhus.*

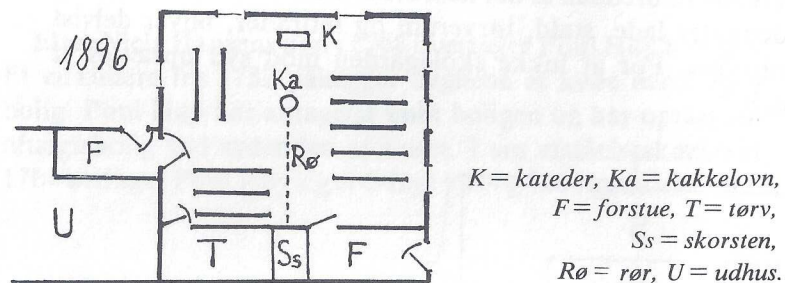
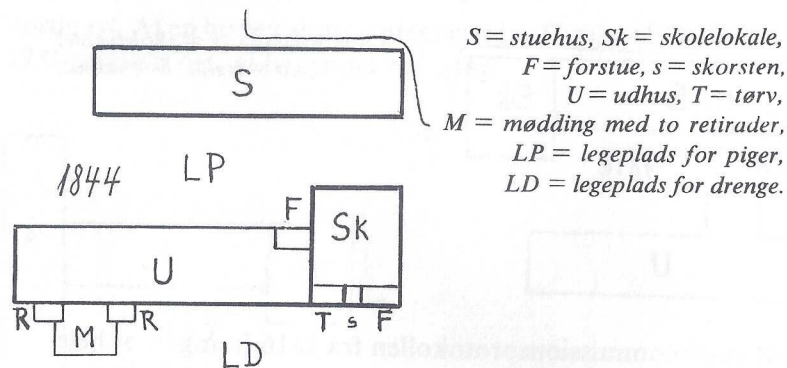
Af skolekommissionsprotokollen fra 1816 fremgår, at hele sydlængen (aftægtshus og lade) nedrives. Stuehuset forlænges svarende til bredden af det nedrevne. Udhuset, der formentlig indeholder lade, stald, tørverum og retirader, bliver delvist ombygget. For at lukke skolegården mod syd opsættes et stakit.

*S = stuehus, U = udhus,
Sk = skolelokale.*

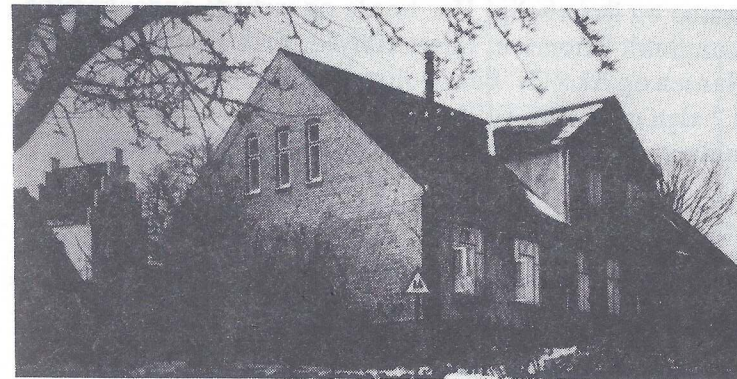
I 1827 lykkes det endelig J. F. Robertson at få myndighederne til at opføre et større skolelokale. Det kommer til at ligge ved nordenden af udhuset. Efter Robertsons død i 1837 opføres som omtalt et hus til hans enke.

I 1840 får Søren Peter Olsen opført et nyt stuehus, og i 1844 ombygges skolens udhus. Dets bredde øges fra 8 til 10 alen, en udhustilbygning til gården opført 1816 nedrives, og udhuset forlænges mod syd, så det går helt hen til naboens hus. Skolen og dens udhus med mødding ud til Fløng Byvej lå således, hvor Sognets hus nu ligger.

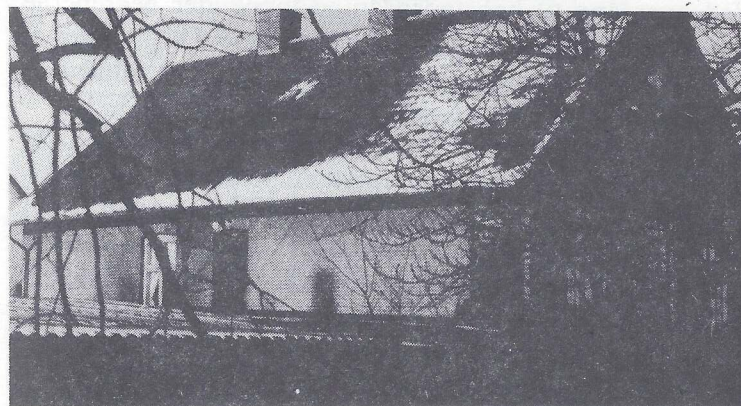
Og sådan ser lærer Lynges skolestue ud før den nye hovedskole blev bygget i 1898. Eleverne sidder ved lange 5-mandsborde. I midten af lokalet står en stor kakkelovn forbundet med skorstenen ved et langt rør under loftet. Skitsen er udført på grundlag af mundtlig beretning.

Fløng nye hovedskole stod færdig 1898. Bygningen indeholdt både skolestue og en rummelig bolig. Her boede og virkede førstelærerne Chr. Lyng, Hans Lund, Erik Henriksen og Peter Rossen, der alle ved deres ansættelse også måtte påtage sig kirkesangerhvervet. Efter at skolen i 1957 var blevet købstadordnet, fungerede bygningen som bolig for skiftende lærerfamilier og et år som midlertidig præstebolig, indtil den 1981 blev indrettet til Sognets hus.

Fløng hovedskole (bygget 1898)

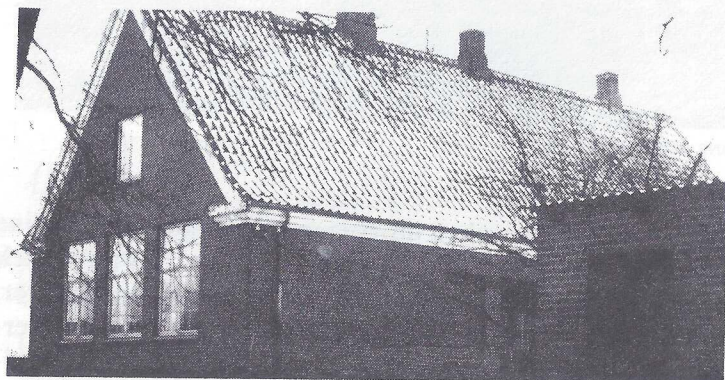
I 1908 var der blevet helt uforsvarlig pladsmangel i Caroline Jensens private pøgeskole i Robertsons hus. Tre år i træk havde der været 72 børn, som skulle undervises af kun én lærer. En ny bygning blev opført og indviet som forskole med lærerbolig 1909. Her virkede Caroline Jensen og Margrethe Lundberg.

Fløng forskole (bygget 1909)

I 1913 var det galt igen. Der var 50 børn i skolens 4. klasse. I 1915 stod derfor atter en ny skolebygning færdig indeholdende

skolestue og lærerbolig. Her boede og virkede andenlærerne N. Lomholdt Thomsen, Eilert Halved, Erik Henriksen, Otto K. Hansen og Aksel N. Bak. Boligsektionen blev i 1924 udvidet med 7 alen mod vest. I 1961 ophørte undervisningen i alle tre bygninger, og skolelokalerne blev inddraget til beboelse.

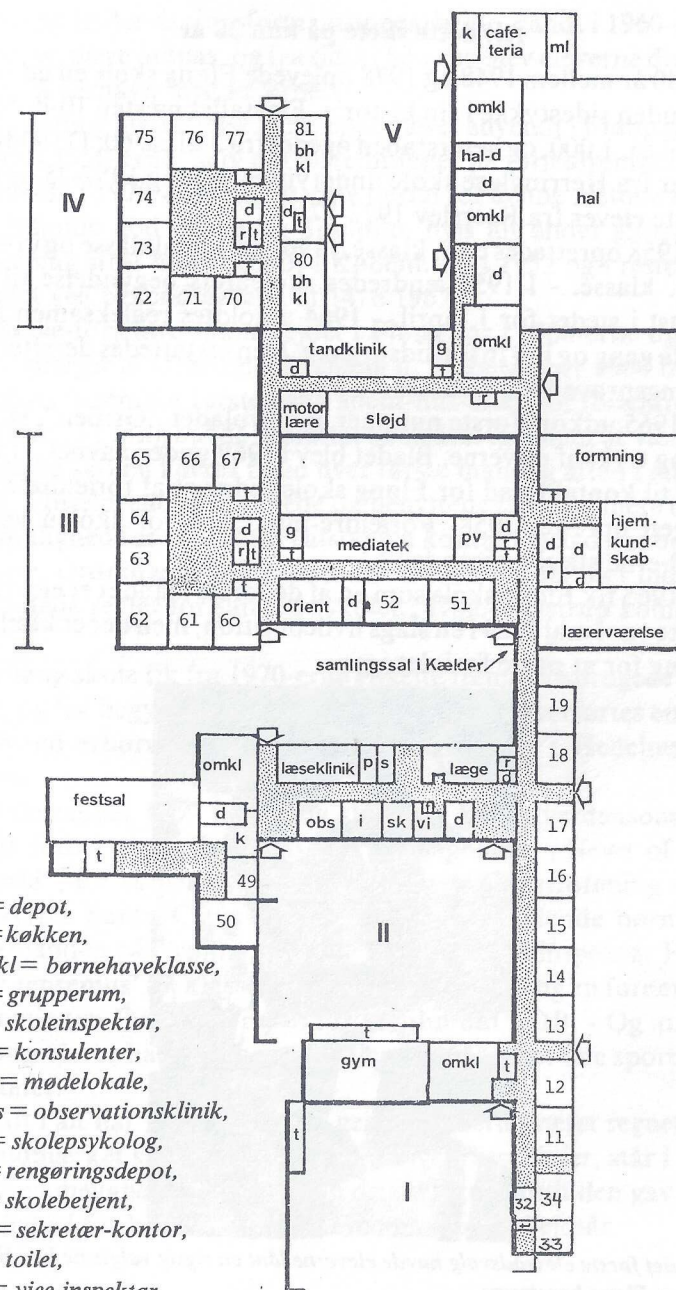

»Fløng nye skole« (bygget 1915), som den blev kaldt helt indtil 1955

Ved overgang til købstadsordning forsvinder begreberne førstelærer, andenlærer og forskolelærerinde. De erstattes af skoleinspektør, lærer og lærerinde. De sidste kan udnævnes til overlærere efter 12 års tjeneste.

Det sidste omfattende skolebyggeri i Fløng har stået på i 20 år, fra 1956-76. I 1957 indviedes første etape. Eleverne undervistes derefter 1957-61 i fire forskellige bygninger spredt rundt om i landsbyen. I 1963 blev anden etape færdig, men allerede i januar 1961 var samtlige elever under ét tag. Også friluftsbadet åbnedes i 1963, og skolebetjent Arne Lollike blev bademester. Efter en byggepause på 9 år gennemførtes 1972-76 den afsluttende byggefase. Indtil 1984 har 110 lærere virket i dette vel-fungerende skolekompleks.

I 1970 oprettedes børnehaveklasser i Nørrekærgårds stuehus samt tre hjælpeklasser i Hvedstrup-Fløng kommunes tidligere „rådhus“, nu Fløng Byvej 12. Derved fik Fløng på ny lokaler spredt ud over hele landsbyen. Det varede til 1975.

*d = depot,
k = køkken,
bh kl = børnehaveklasse,
g = grupperum,
i = skoleinspektør,
K = konsulenter,
ml = mødelokale,
obs = observationsklinik,
p = skolepsykolog,
r = rengøringsdepot,
s = skolebetjent,
sk = sekretær-kontor,
t = toilet,
vi = vice-inspektør.*

Stue-etagens lokaler på Fløng skole 1984

Alt dette skete på kun 30 år

I de 30 år mellem 1948 og 1978 oplevede Fløng skole en udvikling uden sidestykke i sin historie. Elevtallet næsten 10-doblede til ca. 1.000, og lærerstaben øgedes fra 3 til ca. 60. De ældste elever fra Herringløse skole undervistes i Fløng 1957-75 og de ældste elever fra Reerslev 1972-77.

I 1958 oprettedes en 8. klasse, i 1961 en 1. realklasse og i 1962 en 9. klasse. - I 1959 ændredes skoleårets begyndelse til 1. august i stedet for 1. april. - 1964 afholdtes realeksamen for første gang og i 1976 for sidste gang. Den erstattedes derefter af afgangsprøve fra 10. klasse.

I 1965 udkom første nummer af elevbladet „Griflen”, skrevet og trykt af eleverne. Bladet blev i 1969 under navnet „Tavlen” til kontaktblad for Fløng skole, udgivet af forældreforeningen oprettet 1958. Forældre-interessen for skolen var i 1960-erne stærkt stigende.

I 1965 fik Fløng skole som en af de første i landet et elevråd. Dette var i maj 1984 i en slags hvileposition, men der er kræfter i gang for at puste liv i det igen.

Til det første elevrådsvalg havde eleverne lånt en rigtig valgurne hos Hvedstrup-Fløng kommune.

En ny undervisningsform, gruppearbejde, vandt i 1960-erne mere og mere indpas, og fra sidst i 60-erne blev eleverne dus og ofte på fornavn med lærerne.

Legemlig afstraffelse har næppe været anvendt i Fløng skole siden i 1950-erne. Selv om afstemninger på forældremøder så sent som i 1970-erne stadig viste flertal for denne metode til at opretholde god orden og disciplin, hvis alt andet glippede. Legemlig straf blev forbudt i København i 1952 og i resten af landet ved bekendtgørelse af 14/6 1967.

Skole-forældre-samarbejdet i Fløng var i 1960-erne og 70-erne præget af idealisme. Mandag d. 7. september 1964 holdt skolens lærere for første gang åbent-hus-aften for forældrene. Lærerne i Fløng havde besluttet skoleåret igennem at være til stede på skolen i deres fritid hver første mandag aften i måneden. Forældrene påskønnede og benyttede mere og mere denne mulighed for at komme i afslappet kontakt med deres børns lærere. Ordningen fungerede indtil 1982, hvor der blev indført ensartede regler for samtlige skoler i Høje-Taastrup kommune.

Fløng skole fik fra 1970-erne enkelte fremmedsprogede elever, og fra begyndelsen af kalenderåret 1980 overførtes en del indvandrerbørn fra Charlotteskolens distrikt i Hedehusene hertil.

I december 1959 fik Fløng skoles 8. klasse verdensomtale med foto i et af Englands største dagblade, „News of the World”, for skolens hjælp til Danmarks Turistforening med at skrive Santa Claus-svarbreve til engelsktalende børn fra julemanden på Grønland. - I 1982 fik viceskoleinspektør Fritz Ole Jensenius' 10. klasse landsomtale med foto og en fornem 1. præmie (en Englands-rejse) for en film om FDB. - Og andre Fløng-elever har flere gange brilleret med meget fine sportsresultater.

Alt i alt har Fløng skole op gennem tiderne været regnet for en udmærket skole, og den, som skriver disse linier, står i stor taknemmelighedsgæld til netop denne skole, fordi den gav mig mulighed for her at lægge 28 af mine bedste arbejdsår.

Fløng bibliotek - 1928-83

Begyndte egentlig 80 år før 1923

Hvedstrup-Fløng kommunes bogsamling bestod allerede omkring 1840 af ca. 300 bind, der bestyredes af sognepræsten. Bøgerne var dels gaver fra Landhusholdningsselskabet og Trykkefrihedsselskabet, dels indkøbt for kontingenter fra lånerne. Sidst i 1860-erne blev samlingen suppleret med gaver fra grosserer A. Hage, der repræsenterede Roskilde-kredsen i Folketinget.

Bøgerne stod formentlig i Hvedstrup præstegård. Senere blev de ligeligt fordelt i Hvedstrup og Fløng sogne, og i Fløng sogn deltes de, så der var en trediedel i hver af byerne Fløng, Marbjerg og Soderup. Bøgerne ombyttedes hvert år mellem byerne indbyrdes. Men læselysten blandt beboerne sygnede efterhånden hen på grund af manglende fornyelse af bogbestanden.

I begyndelsen af 1920-erne stiftedes en lokal biblioteksforening. Den havde i 1923 70 medlemmer, og årskontingentet var ialt 268 kr. Der opnåedes samtidig et årligt kommunalt tilskud på 300 kr., og bogsamlingen fik fra nu af betegnelsen Sognebiblioteket.

Tre af initiativtagerne, førstelærer Axel Hansen, Herringløse, læge C. F. Lassen, Herringløse og forskolelærerinde Margrethe Lundberg, Fløng, gjorde en ihærdig indsats for at skaffe gode og billige bøger til veje. Således kørte de med hestevogn rundt og gjorde indkøb i forskellige antikvarier i København.

Alligevel var det svært at holde liv i biblioteksforeningen, og midlerne herfra afløstes efterhånden af både kommunalt og statsligt tilskud. Sognebiblioteket var delt mellem Herringløse og Fløng, hvor bogpleje og udlån på bedste måde varetoges af henholdsvis førnævnte Axel Hansen og Margrethe Lundberg.

Den 1. april 1942 oprettedes efter beslutning fra Hvedstrup-Fløng sogneråd to selvstændige biblioteker, ét i Herringløse og ét i Fløng. Fra nu af blev bibliotekerne udelukkende drevet på

Fløng biblioteks bogsamling stod i skabene bagtil i forskolens klasselokale (1933).

grundlag af et kommunalt tilskud på 600 kr. til Herringløse og 800 kr. til Fløng bibliotek.

I 1946/47 ydedes foruden de kommunale tilskud et årligt statstilskud på 702 kr. til Fløng og 546 kr. til Herringløse bibliotek. Dertil et amtstilskud på 100 kr. til hvert bibliotek. Bogbestanden var da 1595 bind i Fløng og 827 bind i Herringløse. Det årlige udlån var i samme periode 3985 i Fløng og 1722 i Herringløse.

Fra 1. april 1947 bliver Hvedstrup-Fløng kommunes biblioteker tilsluttet Biblioteksforeningens bogbil-ordning. Derved får man rådighed over et betydeligt antal skønlitterære bøger ud over den stedlige bogbestand. Denne ordning koster kommunen 20 øre årligt pr. indbygger.

Vagtskifte på biblioteket

Den 1. april 1956 afløses Margrethe Lundberg (66 år) af Ingrid

Bak (36 år). Margrethe Lundberg havde i ca. 40 år administreret biblioteksarbejdet i Fløng. Hun modtog herfor et nærmest symbolsk vederlag, der i 1956 - vistnok noget mod hendes vilje - var steget til 50 kr. om måneden for 2 udlånstimer hver mandag og torsdag plus arbejde med oprydning, regnskab, statistik m.m.

Margrethe Lundberg

Ingrid Bak

Inden Ingrid Baks tiltræden havde sognerådet besluttet, at hendes løn for dette arbejde skulle være den samme som for løse vikarer ved skolen. Månedslønnen blev da for 4 uger á 4 timer: $4 \times 4 \times 7,77 \text{ kr.} = 103,60 \text{ kr.}$

Hverken Margrethe Lundberg eller Ingrid Bak havde nogen egentlig bibliotekar-uddannelse. Margrethe Lundberg havde en 2-årig forskolelærerinde-uddannelse; Ingrid Bak havde nvsproglig studentereksamen, lærereksamen samt særuddannelse i litteratur og fremmedsprog. Hun deltog derefter i de følgende år i en lang række kurser for deltidsbibliotekarer arrangeret af Danmarks Biblioteksskole.

I det første års tid fortsatte udlånet fra klasselokalet i forskolen (nu Fløng Byvej 10), hvor bøgerne var opstillet på

bagvæggen i faste skabe med en samling udstoppede dyr ovenpå. Den 12. oktober 1957 indviedes de første bygninger af den nye skole (nu Fløng Byvej 24), og biblioteket åbnede i et nyindrettet lokale på ca. 24 m² med lækkert inventar. Et stort fremskridt.

I 1959 udvidedes de fire ugentlige udlånstimer med 2½ ekstra i vintermånederne. I 1961 bevilgedes til oprydning et kvarter pr. udlånstime. Bogbestanden var 3123 bind, og udlånet var steget til 12.442 bind årligt, heraf de 8.147 til børn.

Efter sommerferien 1962 inddrages til Fløng bibliotek et skolelokale på 48 m², og udlånet udvides fra to til tre gange om ugen, dvs. 20 sommeruger á 5 udlånstimer og 20 vinteruger á 12 udlånstimer. Der var lukket i skoleferierne. I 1965 bliver Herringløse bibliotek, hvor førstelærer Herluf Pedersen var leder, gjort til filial af Fløng. I 1966 bliver der udlån også i ferieperioderne, og 1966/67 topper de to biblioteker med det højeste udlån i Roskilde amt: 11,7 bind gennemsnitlig pr. indbygger. I 1970 kommer Fløng bibliotek ind under Høje-Taastrup kommune. Udlånet er da udvidet til de fire første ugedage kl. 13-15,30 og 18-20.

En lykkelig løsning

I de følgende år var der mange politiske spekulationer vedrørende Fløng biblioteks fremtid. Nogle mente, det var overflødigt, og at beboerne kunne betjenes fra Hedehusene bibliotek. Andre ville have det puttet op i et afsides hjørne af byen i det tidligere kommunekontors lokaler. Noget skulle der gøres, for med det stadigt voksende udlån var pladsforholdene blevet helt utilstrækkelige.

Der kom en lykkelig løsning. Efter et ihærdigt arbejde udført af de lokale politikere, af stadsbibliotekar Bent W. Andersen, af biblioteksudvalget og af bibliotekaren i Fløng bevilgedes nye rummelige lokaler lejet i det nyopførte butikscenter. Biblioteket åbnede 8. marts 1977, og på den første udlånsdag udlåntes 1100 bøger på 4½ time. Også en rekord.

Det næste problem var at få myndighederne til at ansætte

Fra Fløng biblioteks festlige 50-års jubilæum april 1973. Fra venstre medlem af biblioteksudvalget Grete Carlsen, Ingrid Bak, formand for biblioteksudvalget Sv. Ørnby, stadsbibliotekar Bent W. Andersen, byrådsmedlem Else Hyldekrog og vicedstadsbibliotekar Thorben Vinterby.

det nødvendige personale til det arbejdsmæssigt hårdt belastede Fløng bibliotek. Også det lykkes. I 1983 beskæftiges tre bibliotekarer. Det er Herdis Jacobsen (ansat i Fløng 15/1 1978), Sonja Simonsen (15/1 1979) og Wanda Lykke Mortensen (1/1 1983). Desuden kontorfunktionær Joke Kalsbeek (1/8 1977), medhjælper Lis Hauberg Rasmussen (14/1 1978) og medhjælper Grete Nielsen (1/11 1982). Af de nævnte er kun to fuldtidsbeskæftigede.

Pr. 1/1 1983 tilbød Ingrid Bak at overtage en ledig deltidsbibliotekar-stilling ved Reerslev bibliotek i stedet for udlånsarbejdet på Fløng bibliotek. Hun fortsatte dog den biblioteksmæssige betjening af beboerne i de beskyttede boliger i Fløng samt i Fløng hjemmet indtil 31/12 1984, hvorefter hun gik på efterløn.

Fløng bibliotek er 60 år efter dets formelle start blevet et moderne velfungerende kulturcentrum for Fløng sogn. Det har 32 ugentlige udlånstimer fordelt på alle ugens seks hverdage. Udlånet var i 1982 på 113.561 bind og bogbestanden på 36.426 bind.

(„Træk af Fløng sogns historie”
fortsættes med sognets politiske historie).

Ole Bendtsen – en bonde i Kraghave

Et lokalhistorisk interview med billede fra 1782

Af Marianne Germann

tegnet og stukket af Fuchs

OLE BENDTSEN
En Bonde fra Svalland Død i Høie
Taastrup 1782 d. 31 Octobris efter Angi.
vel over 100 Aar gammel

L. S.